

ZÁKLADEM MATEMATIKY JE LOGICKÝ STYL MYŠLENÍ

Matematika je jedním z témat, která v rámci školství rozdělují odbornou i laickou veřejnost. Na názor na výuku matematiky v základních a středních školách a na smysluplnost maturity z matematiky se ptáme profesora Petra Teplého z Fakulty financí a účetnictví VŠE v Praze.

? Zdá se, že matematika je ve školství výbušné téma. Maturita z matematiky má svoje zastánce i odpůrce. Jaký je váš názor?

Jednoznačně doporučuji maturitu z matematiky, která je velmi užitečná pro život. Základem matematiky je totiž logický styl myšlení, který by se měli žáci a studenti učit. Je třeba však dodat, že by matematika neměla být pouze biflování vzorečků, ale i jejich praktická aplikace na reálné životní situace.

? Maturovat se z tohoto předmětu pravděpodobně hned tak nebude. Je to dobrá zpráva?

Není, je to špatná zpráva. Místo toho, aby se studenti učili matematiku jako určitý styl myšlení, budou se učit věci, které jim v životě na nic nebudou nebo je využijí pouze minimálně. Narážím na příliš podrobnou výuku například v dějepise, kdy jsou žáci nuceni se nazpaměť učit nesmírné množství nevýznamných faktů. K čemu je žákovi v životě třeba umět vyjmenovat podskupiny doby halštatské nebo znát období vlády Leopolda I.?

? Co se podle vás musí ve výuce základních a středních škol změnit, aby studenti byli zodpovědně připraveni maturovat z matematiky?

Za prvé je třeba přilákat kvalitní učitele a dobře je zaplatit. Za druhé je třeba dát větší volnost ředitelům škol, tj. školství decentralizovat, ač je dnes spíše snaha o centralizaci, což není dobře. Za třetí je třeba změnit způsob zkoušení, místo biflování vzorečků by studenti měli řešit více praktické otáz-

ky, jako je výpočet úroků na úvěrech, nebo správně interpretovat grafy a tabulky.

? Kde jsou hlavní překážky kvalitní výuky matematiky?

Chybí kvalitní učitelé. Nízké platy ve školství nejlepší učitele odradí a ti jdou pracovat mimo školy do soukromé či veřejné sféry.

? Mají pedagogické fakulty dostatek skutečných odborníků, kteří budoucí učitele matematiku učí?

Domnívám se, že ano. Pro-

zkoušení z matematiky a přilákat kvalitní učitele, kteří budou používat nástroje a příklady uplatnitelné v 21. století, a nikoliv v rakousko-uherském mocnářství. Povinné předměty obvykle nebývají tak oblíbené jako ty volitel-

Chybí kvalitní učitelé. Nízké platy ve školství nejlepší učitele odradí a ti jdou pracovat jinde do soukromé nebo veřejné sféry.

blémem ale je, že ti dobří vystudovaní učitelé jdou pracovat za vyšší plat mimo školství.

? Jak zařídit, aby se matematika stala oblíbeným předmětem? Lze to vůbec?

Částečně to lze. Jak jsem již uvedl, je třeba změnit způsob

né. Pokud by byla matematika povinným předmětem u maturity, je třeba také vzít v potaz, že ne všichni žáci mají matematické nadání. Měla by se tedy spíše posuzovat schopnost maturanta prakticky matematiku použít a styl logi-

kého myšlení, který lze také do jisté míry naučit.

? Učíte na Fakultě financí a účetnictví VŠE. Jak se díváte na výuku finanční gramotnosti ve školách?

Začnu fakty. Na globální úrovni je finanční gramotnost u nás srovnatelná s Německem a zároveň vyšší než například na Slovensku či v USA (podle aktuální studie ratingové agentury Standard & Poor's). V poslední době lze u nás pozorovat při výuce finanční gramotnosti jisté zlepšení, ale stále to není ono. Nabízí se paralela s výukou matematiky: je potřeba kvalitní učitel a atraktivní způsob učení. V rámci projektu Navigátor bezpečného úvěru jsme se s kolegy z Univerzity Karlovy v letech 2010 až 2013 finanční gramotností zabývali v kontextu zadlužování obyvatelstva a v té době to byla spíše finanční negramotnost. Jeden ze závěrů projektu byl, že s učením finanční gramotnosti dětí je vhodné začít již v předškolním věku, takže je to i na bedrech rodičů. Na závěr jedna osobní zkušenost. Mám dvě malé děti a snažím se tyto teoretické poučky aplikovat v praxi. Například je učím, že si člověk nejdříve musí naspoutat a až poté utrácet.

Táňa PIKARTOVÁ

FOTO: Alena TUČIMOVÁ

ŠKOLSTVÍ

FOTO: Alena TUČÍMOVÁ

OPRAVDU PRIORITY, NEBO JEN KLAMAVÁ SLOVA?

Současná vláda není zdaleka první, která otevřeně a zcela oficiálně říká, že školství patří mezi její priority. Při pohledu na to, jak se ve vztahu ke školství a učitelům chová, by se však o tom dalo opodstatněně pochybovat.

Na jedné straně sice hovoří o významu a potřebě vzdělání, na straně druhé pak předvádí hokynářské handrkování o peníze, které by měla do školství poslat. A má pro to i své argumenty. Podstatné zvýšení finančních prostředků určených na platy učitelů by z jejího pohledu bylo pro státní rozpočet asi příliš. A protože jí přece jde o kvalitní školství, tak je pro ni také nepřijatelné plošné přidávání všem učitelům.

Že právě to by bylo základním opatřením potvrzujícím opakovaná slova o prioritě školství, si vůbec nepřipouští.

Možná bychom se proto na řeči o prioritě školství měli podívat z jiného úhlu. Zatím jsme je považovali vždy za vyjádření určité snahy, aby se situace ve školství zlepšila. Chápali jsme to tak, že vláda a nejvyšší političtí představitelé si uvědomují opodstatněnost a vážnost argumentu, že školství

a vzdělanost dorůstající populace budou výrazně určujícím momentem, který ovlivní celou budoucnost našeho státu. Ale co když to v podstatě nikdy nebylo míněno opravdově a jednalo se vždy jen o předvolební trik, klam či jinou kamufláž? Otázku, zda svá slova o prioritě školství mysleli politici skutečně vážně, jsme si vlastně nikdy nepoložili.

Možná proto, že jsme nedocenili to, co si politici s rozvojem a kvalitou školství také spojují. Kvalitní školství s kvalitními učiteli by produkovalo vzdělané a samostatně myslící občany. Občany, kteří by byli nejen více imunní vůči nejrůznějším populistickým hlasům

a kampaním, ale kteří by i důrazněji požadovali od svých politiků odpovědnou práci ve prospěch státu, a ne narcistní projevy či osobní šarvátky. Požadovali by, aby politici konali svoji povinnost a nesuplovali svými vystoupeními pokleslý bulvár. Skutečně by se ale chtěli politici s takovými voliči setkat?

Pokud by ze změněných kvalitních škol takové občané skutečně vycházeli, mnozí současní politici by se již politikou neuzivil. A oni to dobře vědí. Proto o prioritě a potřebě zkvalitnit školství rádi mluví, ale nijak nespěchají s tím, aby tuto myšlenku realizovali.

František MORKES